

NOKUTs tilsynsrapporter

Mastergradsstudium i innovasjon og ledelse

Høgskulen på Vestlandet

Mai 2017

NOKUT

NOKUT kontrollerer og bidrar til kvalitetsutvikling ved lærestedene. Dette gjør vi blant annet gjennom å akkreditere nye utdanningstilbud. Institusjonene som gir høyere utdanning har ulike fullmakter til å opprette nye studier. Dersom en institusjon ønsker å opprette et utdanningstilbud utenfor fullmaktsområdet sitt, må den søke NOKUT om dette.

Institusjon:	Høgskulen på Vestlandet
Studietilbudets navn:	Mastergradsstudium i innovasjon og ledelse
Grad/Studiepoeng	Mastergrad, 120 studiepoeng
Studieform	Stedbasert
Sakkyndige:	Tom Karp Brian Vejrum Wæhrens
Dato for vedtak:	11.05.2017
NOKUTs saksnummer	16/01029

Forord

NOKUTs tilsyn med norsk høyere utdanning omfatter evaluering av institusjonenes interne system for kvalitetssikring av studier, akkreditering av nye, og tilsyn med etablerte studier. Universiteter og høyskoler har ulike fullmakter til å opprette studietilbud. Dersom en institusjon ønsker å opprette et studietilbud utenfor sitt fullmaktsområde, må den søke NOKUT om dette.

Herved fremlegges rapport om akkreditering av mastergradsstudium i innovasjon og ledelse ved Høgskulen på Vestlandet. Vurderingen som er nedfelt i tilsynsrapporten, er igangsatt på bakgrunn av søknad fra institusjonen. Denne rapporten viser den omfattende vurderingen som er gjort for å sikre utdanningskvaliteten i det planlagte studiet.

Mastergradsstudium i innovasjon og ledelse ved Høgskulen på Vestlandet tilfredsstillende ikke NOKUTs krav til utdanningskvalitet.

Øystein Lund
tilsynsdirektør

Innhold

1	Informasjon om søkerinstitusjonen.....	1
2	Saksgangen	1
3	Faglig vurdering.....	2
3.1	Oppsummering	2
3.2	Grunnleggende forutsetninger for akkreditering (§ 7-1)	2
3.3	Plan for studiet (§ 7-2).....	5
3.4	Fagmiljø tilknyttet studiet (§ 7-3).....	15
4	Samlet konklusjon.....	18
5	Institusjonens kommentar.....	21
6	Tilleggsvurdering	24
6.1	Vurdering av søkerinstitusjonens kommentar	24
6.2	Samlet konklusjon.....	28
7	Vedtak	28
8	Dokumentasjon	28
9	Presentasjon av den sakkyndige komiteen	29

1 Informasjon om søkerinstitusjonen

Høgskulen på Vestlandet ble etablert 1. januar 2017 som en sammenslåing av Høgskolen i Bergen, Høgskolen Stord/Haugesund og Høgskulen i Sogn og Fjordane. Samlet har høgskolen rundt 16 000 studenter fordelt på fem studiesteder.

Høgskulen på Vestlandet tilbyr studier på bachelor-, master, og ph.d.-nivå. Som akkreditert høyskole har høgskolen selvakkrediteringsfullmakt for opprettelse av studier i første syklus (bachelorgradsstudier), men ikke i andre syklus (mastergradsstudier) eller tredje syklus (ph.d). Innen fagområder som er knyttet til ph.d.-utdanningene kan høgskolen opprette studier også i andre syklus.

Som daværende Høgskolen i Bergen søkte høgskolen innen fristen 15. september 2016 om akkreditering av et mastergradsstudium i innovasjon og ledelse (120 studiepoeng). Høgskolen søker om å utvide søkergrunnlaget til sitt akkrediterte masterstudium i innovasjon og ledelse gjennom å opprette en ny studieretning innen realfaglige emner.

2 Saksgangen

NOKUT gjør en innledende vurdering for å avklare om grunnleggende forutsetninger for akkreditering er tilfredsstillende imøtekommet slik disse gjengis i NOKUTs studietilsynsforskrift. For søknader som går videre, slik som den aktuelle søknaden denne rapporten dreier seg om, oppnevner NOKUT sakkyndige til faglig vurdering av søknaden. De må erklære seg habile og utfører oppdraget i samsvar med mandat for sakkyndig vurdering vedtatt av NOKUTs styre, og krav til utdanningskvalitet slik disse er fastsatt i studietilsynsforskriften.

I sin faglige vurdering, skal de sakkyndige konkludere med et tydelig ja eller nei på om utdanningskvaliteten samsvarer med kravene i studietilsynsforskriften. De sakkyndige blir også bedt om å gi råd om videre utvikling av studiet. Alle kriteriene må være tilfredsstillende imøtekommet for at NOKUT skal vedta akkreditering.

Dersom ett eller flere av kriteriene underkjennes av de sakkyndige, sendes den faglige vurderingen til søkerinstitusjonen som får tre uker til å kommentere denne. NOKUT avgjør deretter om institusjonens kommentarer skal sendes de sakkyndige for tilleggsvurdering. De sakkyndige får i slike tilfeller, to uker på å avgi tilleggsvurdering. NOKUTs tilsynsdirektør fattar deretter vedtak.

3 Faglig vurdering

Der det forekommer «vi» i dette kapitlet, er det et uttrykk for de sakkyndige. Nummereringen på hver overskrift henviser til tilsvarende bestemmelse i NOKUTs studietilsynsforskrift.

3.1 Oppsummering

Høgskolens søknad om akkreditering av et masterstudium innen innovasjon og ledelse er en spennende satsing som tar sikte på å dekke en økende etterspørsel etter denne type kompetanse. Studiet har imidlertid en krevende konstruksjon som både tar sikte på tverrfaglighet, bredde og dybdelæring, samt høye ambisjoner når det gjelder læringsutbytte. Det er vanskelig for de faglige sakkyndige å se hvordan disse ambisjonene operasjonaliseres og hvordan læringsutbytte henger sammen med studieplaner, pensum og faglige ressurser. Dette er grunnen til at søknaden ikke er tilfredsstillende for en akkreditering: Det anbefales derfor at Høgskolen utvikler en ny søknad for sitt masterstudium hvor studiemodellen og planen revurderes gitt kommentarene heretter.

3.2 Grunnleggende forutsetninger for akkreditering (§ 7-1)

3.2.1 Krav vurdert av NOKUTs administrasjon og sakkyndige

§ 7-1 (1) Følgende krav i lov om universiteter og høyskoler skal vurderes for akkreditering:

- a) Reglement og styringsordning
- b) Klagenemnd
- c) Læringsmiljøutvalg
- d) Utdanningsplan
- e) Vitnemål og Diploma Supplement
- f) Kvalitetssikringssystem.

Vurdering

Punktene a-d og f er tidligere vurdert av NOKUT for daværende Høgskolen i Bergen, og blir dermed ikke tatt opp her.

Vitnemål og Diploma Supplement er vurdert i henhold til UHRs anbefalinger, og det er intet å generelt bemerke. Når det gjelder læringsutbyttet i DS henviser vi imidlertid til kommentarer gitt senere i denne rapporten.

Konklusjon

Nei, høgskolens redegjørelse er ikke tilfredsstillende.

Høgskolen må:

- Justere læringsutbyttebeskrivelsene i Diploma Supplement etter kommentarene gitt i denne rapporten.

3.2.2 Krav i aktuelle forskrifter og rammeplaner

§ 7-1 (2) Krav i aktuelle forskrifter og rammeplaner fra Kunnskapsdepartementet skal være oppfylt.

Vurdering

I kapittel 1.2.1 av høgskolens søknad hevdes det at studiets opptakskrav er i tråd med Forskrift om krav til mastergrad. Forskriften postulerer imidlertid i § 3 at det innenfor utdanningsløpene det søkes på bakgrunn av må det inngå fordypning i fag, emne eller emnegruppe av minimum 80 studiepoengs omfang innenfor fagområdet for mastergraden, det vil i dette tilfelle si innovasjons- og ledelsesfag. Høgskolens krav er imidlertid satt til minimum 80 studiepoeng innen organisasjons- og ledelsesfag for samfunnsvitenskapelig studieretning, og minimum 80 studiepoeng innen realfagsemner for realfaglig studieretning. Dette er ikke i tråd med forskriften som krever minimum 80 studiepoeng innen innovasjon og ledelsesfag.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke tilfredsstillende imøtekommet.

Høgskolen må:

- Justere sine opptakskrav i tråd med Forskrift om krav til mastergrad § 3 eller endre på studiets innhold og oppbygging til å matche opptakskravene som satt av høgskolen.

3.2.3 Rekruttering av studenter

§ 7-1 (3) Rekruttering av studenter til studiet skal være stor nok til at institusjonen kan etablere og opprettholde et tilfredsstillende læringsmiljø og et stabilt studium.

Vurdering

Høgskolen søker om å utvide søkergrunnlaget til sitt akkrediterte masterstudium i innovasjon og ledelse gjennom å opprette en ny studieretning innen realfaglige emner. Høgskolen legger til grunn at det samlet skal rekrutteres 40 studenter til det nye studiet. Studentene skal rekrutteres internt og eksternt. Som intern rekrutteringsbase legger høgskolen til grunn søkermassen (233 i 2016) til sin eksisterende master i innovasjon og ledelse, samt søkermassen (144 i 2016) til masteren i innovasjon og entreprenørskap, som er en fellesgrad med Universitetet i Oslo. Som eksternt rekrutteringsbase vil høgskolen primært hente fra ingeniørmiljøene ved Stord/Haugesund og Ålesund. Det vises også til at regionen har behov for forskningsbasert kompetanse, samt til konsekvenser av aktivitetsfallet i oljesektoren, noe høgskolen mener vil øke etterspørselen etter utdanningstilbud. De hevder også at det er en økende etterspørsel etter kompetanse på innovasjons- og endringsledelse innenfor helsesektoren.

Vi regner med at studiet kan rekruttere en tilfredsstillende studentmasse slik høgsolen gjør rede for. Likevel er det fare for at studiets profil kan gjøre kandidatene mindre attraktive for arbeidsmarkedet enn de kunne være etter noen justeringer av studietilbudet: Innholdet og oppbyggingen av den foreslåtte mastersøknaden dekker ikke fagområdet endringsledelse som høgsolen sier utgjør en del av behovet for utdanningen. Behovet for kompetanse innen endringsledelse nevnes også andre steder i søknaden. Høgsolen bør derfor vurdere om dette er et viktig behov å etterkomme og således styrke sin faglige profil innen endringsledelse på studiet, eller ta et valg på om kunnskap om endringsledelse er et behov høgsolens foreslåtte master i innovasjon og ledelse ikke skal dekke.

Konklusjon

Ja, høgsolens redegjørelse er tilfredsstillende.

Høgsolen bør:

- Vurdere om det viktig å etterkomme behovet for kompetanse innen endringsledelse, og således styrke sin faglige profil innen dette på studiet, eller ta et valg på om kunnskap om endringsledelse er et behov mastergradsstudiet i innovasjon og ledelse ikke skal dekke.

3.2.4 Praksisavtaler

§ 7-1 (4) For studier med praksis skal det foreligge tilfredsstillende avtaler som regulerer vesentlige forhold av betydning for studentene.
--

Vurdering

Praksis i studiet foregår som hospitering i virksomheter i annet og tredje semester. I søknadsdokumentene legges frem et antall samarbeidsavtaler med partnere i regionen samt med Gründerskolen gjennom UiO. Gründerskolen er et veletablert tilbud til studentene, med en veldokumentert kvalitet. Høgsolen har som ambisjon å overføre erfaringer fra dette opplegget til alternative praksisforløp og utvekslingsavtaler. I annet semester kan studentene velge mellom et utenlandsopphold (se seksjon 3.3.8. for vurdering av denne ordningen) eller et opphold i Bergenregionen. I tredje semester kan studentene velge mellom selv å utvikle en forretningsidé eller arbeide med innovasjon i en etablert virksomhet. Høgsolen beskriver hvordan studenten blir understøttet av både en ekstern og en intern veileder i forbindelse med praksis. Høgsolen legger frem relevante avtaler om praksis med BTO/Nyskapingsparken, GCE Subsea, NCE Seafood og NCE Media.

Praksisavtalene er i selv gode, og de sakkyndige har tiltro til at studentene vil lære mye og at de vil bli tatt hånd om under praksisforløpet. Problemet, som vi ser det, ligger i at praksisavtalene primært understøtter entreprenørskapspraksis, mens innovasjon og ledelse som bredere felter ikke fanges av avtalene. Det bør i større grad sikres avtaler som også understøtter innovasjon og ledelse. Formodentlig skal dette hovedsaklig skje i samspill med etablerte virksomheter og gjøres gjennom produkt-, prosess- og forretningsutvikling. Denne dimensjonen bør på sikt videreutvikles hvis studiets tverrfaglige fokus skal kunne opprettholdes.

Når utbudet av praksisavtaler p.t. er begrenset (både i omfang og fagfelt) vil det på sikt kunne gi visse utfordringer i forhold til utplassering av studenter i relevante praksismiljøer (herunder kan ikke entreprenørvirksomheter forventes å være så stabile avtagere, siden de ofte omgis av stor usikkerhet). Høgskolen bør derfor utarbeide en langsiktig plan for hvordan studenter skal sikres praksisplasser i fremtiden, og også vurdere andre alternative tilbud som sikrer at studentene oppnår læringsutbyttet.

Konklusjon

Ja, høgskolens redegjørelse er tilfredsstillende.

Høgskolen bør:

- Utvide avtaleporteføljen slik at praksisavtaler også understøtter innovasjon og ledelse.
- Utarbeide en langsiktig plan for hvordan studentene skal sikres relevante praksisplasser.
- Konkretisere tankene om alternative tilbud til praksis som sikrer at studentene oppnår læringsutbyttet.

3.3 Plan for studiet (§ 7-2)

3.3.1 Studiets navn

§ 7-2 (1) Studiet skal ha et dekkende navn.

Vurdering

Studiet har betegnelsen Master i innovasjon og ledelse (Master in Innovation and Management). Ledelsesdelen av masteren inkluderer en bred portefølje av emner som teknologiledelse, markedsføring, finans, prosjektledelse, produksjonsledelse, og organisasjon og ledelse, det vil si en relativt vid tolkning av ledelsesfaget. Det kan argumenteres at de foreslåtte emnene er økonomisk/administrative fag som til en større grad er styrings- og organisasjonstunge, noe også pensum gjenspeiler. Høgskolen har heller ikke i sin søknad definert tydelig hva de legger i begrepene innovasjon og ledelse. Det snakkes i søknaden om å kunne lede utvikling av teknologier, nye produkter eller endringer i organisasjoner, så vel som organisering, økonomi, finans og markedsføring, noe som gjør ledelsesfaget til en noe utydelig og utvannet samlepost i denne masteren.

Konklusjon

Nei, studiets navn er ikke dekkende.

Høgskolen må:

- Foreta et navnevalg som til en større grad passer studiets eksisterende oppbygning og struktur, eventuelt vurdere emneporteføljen og pensum så en større grad av emnene kvalifiserer som ledelsesemner.

3.3.2 Overordnet læringsutbytte

§ 7-2 (2) Studiet skal beskrives gjennom krav til læringsutbytte, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Det skal formuleres ett totalt læringsutbytte for hvert studium, definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse.

Studiets læringsutbyttebeskrivelse:

Kunnskaper

Kandidaten...

- K1) har avanserte kunnskaper innenfor innovasjon og entreprenørskap, organisasjon og ledelse.
- K2) har spesielt god innsikt i prosessen som går ut på å bringe nye produkter og tjenester ut i markedet og samfunnet for øvrig.
- K3) kan kombinere sine kunnskaper om innovasjon og entreprenørskap, organisasjon og ledelse med kunnskapene fra bachelorgraden og andre kurs i studiet.
- K4) har inngående kunnskap om muligheter og begrensninger i forbindelse med organisering og finansiering av ny virksomhet.
- K5) har inngående kunnskap om og forståelse for etiske dilemmaer og samfunnsansvar i forretningslivet og samfunnet for øvrig.
- K6) har inngående kjennskap til den nordiske modellens betydning for innovasjon og ledelse.

Ferdigheter

Kandidaten ...

- F1) kan analysere og forholde seg kritisk til teorier og metoder innenfor innovasjon og entreprenørskap, organisasjon og ledelse og arbeide selvstendig innen fagområdene.
- F2) kan vurdere verdiskapingspotensialet til en ny idé og kan bruke forskjellige metoder og verktøy til dette.
- F3) har evnen til å sette sammen forskjellig kunnskap og kan fungere i tverrfaglige team.
- F4) Kan bruke etablerte metoder og verktøy for utvikling av nye strategier og gjennomføre endringsprosesser i samfunns-, arbeids- og næringsliv.
- F5) Kan gjennomføre et selvstendig, avgrenset forsknings- eller utviklingsprosjekt under veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer.

Generell kompetanse

Kandidaten...

- G1) kan analysere relevante akademiske, profesjonelle og forskningsetiske problemstillinger og anvende kontekstuelle kunnskaper som CSR og industrielle relasjoner fra den nordiske modellen.
- G2) kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter på nye områder for å gjennomføre avanserte arbeidsoppgaver og prosjekter.
- G3) kan formidle omfattende selvstendig arbeide og behersker etablert terminologi og arbeidsmåter innen innovasjon og entreprenørskap, organisasjon og ledelse.
- G4) kan kommunisere om faglige problemstillinger, analyser og konklusjoner innenfor fagområdet, både med spesialister og til allmennheten.
- G5) kan fremme utvikling, nytenking og innovasjon i samfunns-, arbeids- og næringsliv.

Vurdering

Studiets læringsutbytte er i tråd med NKR og basert på kategoriene kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse. I søknaden har høghskolen et bredt nedslagsfelt for hva uteksaminerte kandidater skal ha av kunnskaper, ferdigheter og kompetanse, noe som gjør en vurdering av det foreslåtte læringsutbyttet noe krevende når dette skal matches med hva kandidatene eventuelt skal jobbe med når de er uteksaminert. Det er også i noen emner vanskelig å oppdage sammenhengen mellom innhold, oppbygning, fagmiljø, arbeids- og undervisningsformer, og det foreslåtte læringsutbyttet.

Vår forståelse er at den foreslåtte studiemodellen søker å balansere mellom en generalist- og spesialist-utdannelse, så vel som knytte sammen to forskjellige studieretninger, men det er ikke lett å se at denne balansen er ivarettatt. I tillegg spesifiseres det i læringsutbyttebeskrivelsen at kandidatene skal ha avanserte kunnskaper og ferdigheter innen innovasjon, entreprenørskap, organisasjon og ledelse, noe som innen ledelsesfag kan diskuteres, ref. pkt. 3.2.1. Det er derfor vanskelig for oss å se hvordan det felles læringsutbyttet for begge studieretningene skal oppnås. Det sies også på side 4 i studieplanen at studentene skal ha inngående kunnskap om «den nordiske modellen», og læringsutbyttebeskrivelsens punkter K6 og G1 setter krav til at kandidatene skal forholde seg til denne modellen uten at vi kan se at dette gjør seg gjeldende i studiets foreslåtte oppbygning og emner. Det samme gjelder punkt F3 hvor det kreves at kandidatene skal kunne fungere i tverrfaglige team noe vi ikke finner god nok faglig dekning for i den foreslåtte studiemodellen.

Konklusjon

Nei, læringsutbyttet er ikke tilfredsstillende beskrevet.

Høghskolen må:

- Gi et læringsutbytte som faktisk støttes av studiets innhold, oppbygging, arbeids- og undervisningsformer. Beskrive hvordan balansen mellom generalist- og spesialistfag ivaretas, så vel som hvordan de to studieretningene knyttes sammen til en helhet.

Høghskolen bør:

- Justere noen av ambisjonene i læringsutbyttebeskrivelsen så de matcher hva som er mulig å få til i et toårig masterstudium med et relativt bredt nedslagsfelt, samt med mange små emner som setter begrensinger for faglig dybde og hva som kan læres av kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.

3.3.3 Studiets innhold og oppbygning

§ 7-2 (3) Studiets innhold og oppbygning skal samsvare med og være tilpasset læringsutbyttebeskrivelsen slik at læringsutbyttet oppnås.

Vurdering

Høgskolen har for den samfunnsvitenskapelige studieretningen foreslått følgende studiemodell:

Semester	Emner			
4	MOØ300 Masteroppgave 30 ECTS			
3	Valgfag ²⁾ 7.5 ECTS	MOØ229 Organisasjon og Ledelse II 7.5 ECTS	MOØ223 Metode og Forskningsdesign 7.5 ECTS	MOØ224 Student entreprenørskap og utvikling av forretningsidéer 7.5 ECTS
2	MOØ216 Entreprenørskapsteori og -strategi 5 ECTS	MOØ218 Prosjektledelse 5 ECTS	MOØ220+MOØ221 eller MOØ225+MOØ226 Regional eller internasjonal innovasjonspraksis ¹⁾ 10+10 ECTS	
1	MOØ222 Teknologiledelse 7.5 ECTS	MOØ215 B2B Markedsføring og internasjonal strategi 7.5 ECTS	MOØ213 Verdsetting og finansiell vurdering 7.5 ECTS	MOØ210 Innovasjonsteori og -strategi 7.5 ECTS

Første semester dekkes av 7,5 studiepoengsemnene Teknologiledelse, Markedsføring og internasjonal strategi, Verdsetting og finansiell vurdering, samt Innovasjonsteori og -strategi. Sammenhengen mellom innhold, fagmiljøet, arbeids- og vurderingsformer, emnebeskrivelser, og læringsutbytte er som tidligere nevnt ikke like lett å oppdage. Emnet Teknologiledelse har et bredt nedslagsfelt og skal dekke organisasjon, ledelse og CSR, men det er noe vanskelig å se hvordan dette knyttes til teknologi og hvordan særtrekk i teknologimiljøer fanges opp. Læringsutbyttet for faget beskriver at studentene også skal tilegne seg ferdigheter innen kritisk forskning på organisasjon og ledelse, samt ha kompetanse til å utføre konsulentarbeid innen organisasjon, teknologi og ledelse. Dette er høye ambisjoner for et førstesemesters emne. Emnene Markedsføring og internasjonal strategi, samt Verdsetting og finansiell vurdering, har etter vår vurdering en sammensetning, oppbygning og fagmiljø som matcher læringsutbyttet. Læringsutbyttet i faget Innovasjonsteori og strategi beskriver at studentene i løpet av et introduksjonsemne skal tilegne seg avanserte kunnskaper innen blant annet teorier og strategier, og kunne omsette disse kunnskapene til praksis, så vel som bruke dem i en masteroppgave, noe vi vil anse som en krevende ambisjon.

I andre semester har studentene emnene Entreprenørskapsteori og strategi, Prosjektledelse, samt valget mellom emnene Regional eller internasjonal innovasjonspraksis (emnet Entreprenørskapsteori og strategi er i studiemodellen beskrevet som et 5 studiepoengs fag, mens det i emnebeskrivelsen er på

7,5 studiepoeng). Målet i læringsutbyttet er at studentene skal tilegne seg avanserte kunnskaper og strategier for entreprenørskap, kunne gjennomføre forskningsprosjekter, så vel som kunne lede entreprenørielle aktiviteter i en organisasjon. Det er imidlertid vanskelig å se hvordan dette ambisiøse læringsutbyttet kan oppnås. Emnet Prosjektledelse er et emne hvor studentene skal tilegne seg avanserte kunnskaper og ferdigheter innen en bredde av temaer som forretningsutvikling, forretningsmodeller, forretningsplanlegging, så vel som prosjektledelse (er beskrevet som 5 studiepoeng i studiemodellen, mens det i emnebeskrivelsen står 7,5 studiepoeng). Dette skal de gjøre basert på litteratur fra konsultantselskapet McKinsey, samt kunne «...reflect on ethical, philosophical and scientific challenges...». Det er også her vanskelig å forstå hvordan læringsutbyttet skal oppnås. Emnene Regional eller innovasjonspraksis er et sentralt kjennemerke for studiet, her suppleres praksis med undervisning og perspektivgivende gjesteforelesninger, noe som naturligvis vil gi en sterk basis for reflektert praksis. Der er dog i denne emneporteføljen et stort fokus på entreprenørskap, mens innovasjon og ledelse trer mere i bakgrunnen, elementer som gitt studiets profilering bør styrkes.

I tredje semester har studentene et valgemenne hvor de kan velge mellom HMS i teknologibedrifter, globale energisystemer, forretningsmodeller i en digital økonomi og produksjonsledelse. I tillegg tilbys emnene Organisasjon og ledelse II, Metode og forskningsdesign, samt emnet Student entreprenørskap og utvikling av forretningsideer. Valgemneporteføljen inneholder en spennende bredde, særlig er valgemnet Veiledet selvstudium et spennende studium. Det er imidlertid noe vanskelig å forstå relevansen av valgemnet HMS i teknologibedrifter, gitt studiets faglige profil. Emnet Organisasjon og ledelse II fokuserer på organisasjonsteoretiske perspektiver, så vel som beslutningsteori, og har et fagmiljø og et innhold som gjør at læringsutbyttet kan oppnås. I emnet Student entreprenørskap og utvikling av forretningsideer kan de studerende velge mellom flere muligheter fra videreføring av egen idé, til forsknings- og utviklingsarbeid fra det regionale miljøet, og til slutt arbeid med en etablert virksomhet. Dette praksisorienterte arbeidet suppleres av løpende undervisningssamlinger. Dette gir igjen et godt utgangspunkt for læring og refleksiv praksis. Likevel synes emnebeskrivelsen å bruke begrepene entreprenørskap og innovasjon uten å skille mellom disse, noe som også kommer til uttrykk i læringutbyttebeskrivelsene. Læringsutbyttebeskrivelsene synes også noe ambisiøse og vanskelig målbare for eksempel «...leverage the necessary network...» og «has highly developed knowledge...». Emnet Metode og forskningsdesign har vi ikke noe å utsette på, heller ikke på den avsluttende masteroppgaven.

For realfaglig studieretning er følgende studiemodell foreslått:

Uten navn ▾				
Søk				
Semester	Emner			
4	MOØ300 Masteroppgave 30 ECTS			
3	Valgfag ²⁾ 7.5 ECTS	MOØ214 Produksjonsledelse 7.5 ECTS	MOØ223 Metode og Forskningsdesign 7.5 ECTS	MOØ224 Student entreprenørskap og utvikling av forretningsidéer 7.5 ECTS
2	MOØ216 Entreprenør skapsteori og -strategi 5 ECTS	MOØ218 Prosjekt- ledelse 5 ECTS	MOØ220+MOØ221 eller MOØ225+MOØ226 Regional eller internasjonal innovasjonspraksis ¹⁾ 10+10 ECTS	
1	MOØ222 Teknologiledelse 7.5 ECTS	MOØ212 Markedsføring I 7.5 ECTS	MOØ211 Økonomi og finans I 7.5 ECTS	MOØ210 Innovasjonsteori og -strategi 7.5 ECTS

Det er tre emner som skiller den realfaglige fra den samfunnsvitenskapelige studiemodellen. Det er emnene Markedsføring I, samt Økonomi og finans I, i første semester, og emnet Produksjonsledelse i tredje semester. Emnet Økonomi og finans I ser ut til å være på introduksjonsnivå. Pensum er ikke spesifisert og det er derfor noe vanskelig å vurdere kvaliteten på emnet. Det bemerkes også at fagressursene som forslås i emnet til en stor grad har sin forskningserfaring fra bedriftsøkonomiske temaer, og i mindre grad fra finansielle problemstillinger, uten at dette behøver være noe problem. I emnet Markedsføring I ser det ut til å være en god sammenheng mellom læringsutbytte, emnets innhold og fagressurser. Emnet Produksjonsledelse har karakter av en generell og bred introduksjon til faget, noe som også understøttes av valget av pensumlitteratur. Dermed synes det også noe urealistisk at kandidaten etter gjennomført emne vil kunne inngå i forskningsorientert arbeid innenfor faget, eller

for den saks skyld vil kunne gjennomføre konsulentarbeid innenfor området. Dette må opprettes før emnebeskrivelsen kan godkjennes.

Vi anser at den generelle natur av den realfaglige spesialiseringen vil skape utfordringer for studiet. Dels synes idéen bak studiets fremdrift uklar, dels er det utfordringer omkring koblingen mellom de forskjellige fagelementer. Et studium blir ikke til en masterutdannelse kun ved å tilby et sett faglige elementer, men det må bygges en faglig sammenheng mellom disse som kan danne grunnlag for studentenes selvstendige læring og utvikling på kort og lang sikt innenfor deres faglige ståsted.

Konklusjon

Nei, studiets innhold og oppbygging er ikke tilfredsstillende relatert til læringsutbyttet slik det er beskrevet i planen.

Høgskolen må:

- Til en større grad sikre samsvar mellom innhold, oppbygning, arbeids- og undervisningsformer og foreslått læringsutbytte innen enkelte emner.
- Forklare den faglige progresjon i studiet samt den fagprofil studentene skal skape deres første stilling i arbeidslivet på bakgrunn av.
- Sikre en sterkere sammenheng mellom emneporteføljen og studiets navn – innovasjon og ledelse glir ofte i bakgrunnen i forhold til entreprenørskap.
- Redusere ambisjonsnivået i noen av de mindre emnene, ref. kommentarene gitt over.

3.3.4 Arbeids- og undervisningsformer

§ 7-2 (4) Arbeids- og undervisningsformer skal samsvare med og være tilpasset læringsutbyttebeskrivelsen slik at læringsutbyttet oppnås.

Vurdering

Studiets arbeids- og undervisningsformer baserer seg på et bredt utvalg av spennende pedagogiske grep, det nevnes forelesninger, seminarer, bedriftspraksis, gjesteforelesninger, bedriftsbesøk, veiledning, selvstudium, nettbasert læring og feltarbeid. I første semester gjøres det til en stor grad bruk av tradisjonelle forelesninger og selvstudium. I andre semester komplementeres undervisningsformene med gjesteforelesninger, prosjektarbeid, internship og case-diskusjoner. I tredje semester brukes det også seminarer og mentoring.

Vi anser dette for å være gode arbeids- og undervisningsformer for den foreslåtte masteren, men vi mener allikevel at høgskolen for enkelte undervisningsformer bør si mer om hvordan læringsambisjonene skal operasjonaliseres og organiseres. Noen eksempler: Det spesifiseres på side 5 i studieplanen at praksisbasert læring er en viktig del av studiet, det er dog, med unntak av oppholdet på Gründerskolen, ikke like lett å oppdage hvordan dette skal operasjonaliseres gjennom hele studiet. Studiet inneholder en modul hvor studentene i 10 uker skal jobbe tett med en entreprenør. Det er en god ambisjon, men igjen sies det mindre om hvordan dette skal organiseres og kvalitetssikres. På side 19 i søknaden nevnes det at man vil oppnå «transformationale» læring. Det er for oss usikkert hva som menes og hvordan dette oppnås. Dette samme gjelder ambisjonen beskrevet på side 21 hvor det står at

studentene skal eksponeres for reelle innovasjoner og entreprenørskapsambisjoner. Hvordan dette skal organiseres, følges opp, og kvalitetssikres, er uklart. Det skrives også en del om CSR og etikk i søknaden, men hvordan temaene skal undervises for å skape refleksjoner og påvirke studentenes kunnskaper, ferdigheter og generelle kompetanse bør operasjonaliseres. Punktene over er imidlertid ikke utslagsgivende for vurderingen og vi antar at studentene informeres tilstrekkelig om hvordan dette skal foregå.

Konklusjon

Ja, studiets arbeids- og vurderingsformer er egnet til å oppnå læringsutbyttet slik det er beskrevet i planen.

Høgskolen bør:

- Bedre operasjonalisere begreper og ambisjoner som praksisbasert læring, internship, «transformational» læring, mentoring, samt hvordan krevende temaer som etikk og CSR skal undervises i praksis for å sikre at læringsmålene oppnås.

3.3.5 Eksamens- og vurderingsordninger

§ 7-2 (5) Eksamensordninger og andre vurderingsformer skal samsvare med og være tilpasset læringsutbyttebeskrivelsen slik at læringsutbyttet for studiet oppnås.

Vurdering

Eksamens- og vurderingsformer inkluderer skriftlige skoleeksamener, hjemmeeksamener, muntlig eksamen, samt refleksjonsnotater, presentasjoner og deltakelse i diskusjoner, med hovedvekt på skriftlige skoleeksamener på 3 til 5 timer for en del emner. Det er en god balanse mellom forskjellige vurderingsformer på de enkelte emner, samt en helhet i de foreslåtte ordninger.

Konklusjon

Ja, studiets eksamens- og vurderingsformer er egnet til å oppnå læringsutbyttet slik det er beskrevet i planen.

3.3.6 Studiets relevans

§ 7-2 (6) Studiet skal ha en tydelig faglig relevans for arbeidsliv og/eller videre studier.

Vurdering

Studiet behandler mange sentrale temaer, som alle er etterspurt av arbeidsgivere i offentlige såvel som private virksomheter, eller som vil kunne danne grunnlag for oppstart av egen virksomhet. Studentene får tydelig en bred forståelse for entreprenørskap og sekundært innovasjon og ledelse. Men vi står

igjen med spørsmålet om hva som utgjør den dype spesialiserte kunnskap som legger til rette for den første stillingen, eller som skaper det faglige grunnlag for egen virksomhet? Flere emner har mer karakter av innføring i et fagdomene enn fordypelse i det – og sammenhengen mellom emnene, og den progresjon dette kunne medføre er likeledes uklar.

Vi viser også til vurderingen under punkt 3.2.3 ovenfor.

Konklusjon

Nei, studiet har ikke en tydelig faglig relevans for arbeidsliv og/eller videre studier.

Høgskolen må:

- Forklare den faglige progresjon i studiet samt den fagprofil studentene skal gå inn i arbeidslivet på bakgrunn av.

3.3.7 Kobling til forsknings- og utviklingsarbeid

§ 7-2 (7) Studiet skal ha tilfredsstillende kopling til forskning, faglig og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid, tilpasset studiets nivå, omfang og egenart.
--

Vurdering

Undervisningen ved høgskolen er forskningsbasert, samtidig som det i dette studiet søkes å ivareta praksisperspektiver. Forskningsbasert undervisning er mulig fordi det foreslåtte fagmiljøet er aktive forskere og disse trekkes inn i studiet, noe som er et fortrinn. Tidligere masteravhandlinger viser også koblinger til pågående FoU arbeid. Det kan imidlertid virke som om forskningsmerittene til høgskolens erfarne forskere til en større grad handler om forskningspolitikk, innovasjonsstrategi, klynger, regionale nettverk, samt sektorspesifikke utfordringer innen energi, pedagogikk, maritim sektor og petroleumsvirksomhet. Sammenhengene, overføringsverdien og koblingen til studiets emner og relevans kan derfor diskuteres, og høgskolen bør synliggjøre disse.

Konklusjon

Ja, studiet har en tilfredsstillende kopling til forskning, faglig og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid tilpasset studiets egenart.

Høgskolen bør:

- Bedre synliggjøre koblingene mellom høgskolens forskning og faglige utviklingsarbeid mot studiets emneportefølje.

3.3.8 Studentutveksling og internasjonalisering

§ 7-2 (8) Studiet skal ha ordninger for studentutveksling og internasjonalisering relevant for studiets nivå, omfang og egenart.

Vurdering

Ja, studiet har ordninger for studentutveksling og internasjonalisering relevant for studiets nivå, omfang og egenart. Gründerskolen er uten tvil et veletablert tilbud, her vil det være vesentlig å sikre at tilbudet kan favne det fremtidige opptak av studenter. Dessuten kan det også stilles spørsmål til høgskolens muligheter for å påvirke tilbudet i en for utdannelsen ønsket retning.

Konklusjon

Ja, studiet har ordninger for studentutveksling og internasjonalisering relevant for studiets nivå, omfang og egenart.

Høgskolen bør:

- Sikre avtaler så man oppnår mulighet for å påvirke tilbudet i forhold til studiets nivå, omfang og egenart.

3.3.9 Infrastruktur

§ 7-2 (9) Studiet skal ha lokaler, bibliotekstjenester, administrative og tekniske tjenester, IKT-ressurser og arbeidsforhold for studentene, som er tilpasset studiet.

Vurdering

Høgskolen beskriver en studieadministrasjon, teknisk personale, IKT ressurser, bibliotekstjenester, lokaler, samt et Senter for nyskapning, som er tilpasset studiet. Ut fra den tilgjengelige informasjonen, anser vi at studentene vil ha adgang til tilfredsstillende fasiliteter i Bergen.

Der er samarbeidsavtaler omkring studiespesifikke elementer som virksomhetssamarbeid og innovasjons- og utviklingsinkubatorer. I forhold til det internasjonale samarbeidet synes det noe mer uklart hvilke fasiliteter som tilbys studentene, men gitt Gründerskolens generelle anerkjennelse må det forutsettes at disse elementer er under kontroll. Det forutsettes at høgskolen sikrer et tilsvarende grunnlag for studentene i forbindelse med andre utvekslingsavtaler.

Konklusjon

Ja, studiet har infrastruktur som er relevant for studiets nivå, omfang og egenart.

Høgskolen bør:

- Sikre selvstendige avtaler med samarbeidspartnere, og disse bør inneholde et klart avtalegrunnlag om tilgang til sentrale infrastrukturelle elementer forbundet med praksis, kvalitetssikring, tekniske virkemidler mm.

3.4 Fagmiljø tilknyttet studiet (§ 7-3)

3.4.1 Fagmiljøets sammensetning, størrelse og kompetanse

§ 7-3 (1) Fagmiljøets sammensetning, størrelse og samlede kompetanse skal være tilpasset studiet slik det er beskrevet i plan for studiet og samtidig tilstrekkelig for å ivareta den forskning og det faglige eller kunstneriske utviklingsarbeidet som utføres.

Vurdering

Høgskolen beskriver et fagmiljø som har kompetanse og erfaring innen studiets foreslåtte emner. Om dette er emner som samlet egner seg for en mastergrad innen innovasjon og ledelse kan imidlertid diskuteres, ref. vår kommentar under pkt. 3.3.1.

Fagmiljøet bak studiet består av en blanding av medarbeidere med henholdsvis samfunnsvitenskapelig og realfaglig bakgrunn, hvilket er i overensstemmelse med studiets tverrfaglige fokus. Likevel synes miljøet tynt bygget omkring økonomisk-administrative temaer, operations and innovations management, som følge beskrivelsen av utdanningen skal utgjøre sentrale elementer i studiets faginnhold, spesielt med tanke på å løfte studiets realfaglige dimensjon. Dette understøttes også ved en gjennomgang av fagmiljøets publikasjoner, som kun i begrenset omfang har denne faglige retningen, og som primært utgis i tidsskrifter i utkanten av dette tema. Dersom studiets navn og faglige profil endres i tråd med våre anbefalinger over, forutsetter det at høyskolen også tar en ny vurdering av fagmiljøets sammensetning og kompetanse.

Konklusjon

Ja, fagmiljøets sammensetning, størrelse og samlede kompetanse er tilpasset studiet slik det er beskrevet i planen og det faglige eller kunstneriske utviklingsarbeidet som utføres.

Høgskolen bør:

- Arbeide med å styrke fagmiljøets profil omkring ledelse- og managementdisipliner.
- Vurdere studiets navn og faglige profil, gitt fagporteføljen som er valgt og fagmiljøets sammensetning.

3.4.2 Fagmiljøets eksterne faglige deltakelse

§ 7-3 (2) Fagmiljøet skal delta aktivt i nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk relevante for studiet.

Vurdering

Fagmiljøet ved høgsolen deltar i en rekke forskningsprosjekter med eksterne samarbeidspartnere både i innland og utland. Eksempler er UiA, UiS, LSE, Agderforskning, University of Wales, BI, UMB, NHH, University of Cape Town, Universidade Cândido Mendes, Høgsolen VIA, NTNU, UiB, kommuner og fylkeskommuner. Det nevnes også to ulike forskningsprosjekter som høgsolen mener er relevante for studiets kjerneområder: (i) Innovasjonsprosesser i bedrifter, nettverk og gryende næringsklynger i Hordaland, som er en del av NFRs programmet Virkemidler for regional FoU og innovasjon (VRI), og (ii) *How can policy makers create clusters*, som en del av programmet Kunnskapsgrunnlaget for forsknings- og innovasjonspolitikken (FORFI) i NFR. I tillegg deltar enkeltforskere i NEON, Profesjonsetisk nettverk, Samarbeidsutvalget for HIB-Osterfjordsregionen og AFF. Mye av fagmiljøets deltakelse i nettverk om forskning og faglig utvikling er relatert til klynger, nettverk og policy. Med fordel kan deltakelsen i prosjekter og nettverk som ligger noe nærmere masterens emner og faglige profil styrkes. Samarbeidsflatene til omverdenen synes umiddelbart å være drevet av personlige kontakter, snarere enn av institusjonelle samarbeidsavtaler. Dermed blir fagmiljøets eksterne engasjement dypt avhengig av enkeltpersoner. Selv om dette er en naturlig konsekvens av et miljø under oppbygning, så bør høgsolen framover gjøre en innsats for å flytte disse samarbeidsflater mot et mer institusjonelt nivå.

Konklusjon

Ja, fagmiljøet deltar aktivt i nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk relevante for studiet.

Høgsolen bør:

- Styrke deltakelsen i prosjekter og nettverk som ligger noe nærmere masterens emner og faglige profil
- Fortsatt ha fokus på å oppgradere sitt forskningssamarbeid nasjonalt og internasjonalt, samt spesifikt sikte mot å skape en styrket sammenheng mellom studiets profil og FoU-aktiviteter.

3.4.3 Tilsatte i hovedstillinger

§ 7-3 (3) Minst 50 prosent av årsverkene knyttet til studiet skal utgjøres av tilsatte i hovedstilling ved institusjonen. Av disse skal det være personer med minst førstestillingskompetanse i de sentrale delene av studiet.

For de ulike syklusene gjelder i tillegg:

- a) For første syklus skal minst 20 prosent av det samlede fagmiljøet være ansatte med førstestillingskompetanse
- b) For andre syklus skal minst 10 prosent av det samlede fagmiljøet være professorer eller dosenter og ytterligere 40 prosent være ansatte med førstestillingskompetanse.

Vurdering

Studiets fagmiljø understøttes av 6 professorer (herav en i 10 % stilling), 1 associate professor, 6 førsteamanuensiser, 1 førstelektor, 1. senior researcher (prof. II), samt tre høgscolelektorer. Miljøet møter dermed kravet, som spesifisert over. Det mangler forøvrig CV på professor i 10 % stilling (leder fro SFE, UiO).

Vurderer man fagmiljøets kobling til utdannelsen, er fire emner ledet av fagpersoner i professorstilling. De resterende emner har emneansvarlige med associate professor/førsteamanuensisstilling. Dette må anses som tilstrekkelig for å sikre kvalitet og faglig dybde i emneporteføljen. To professorer har ikke emneansvar, og det er vanskelig å vurdere deres kobling til utdannelsen.

Konklusjon

Ja, fagmiljøet oppfyller de kvantitative kravene.

Høgskolen bør:

- Sikre at emnene drives av erfarne medarbeidere, samt at disse har en tilstrekkelig faglig relevant kobling til utdannelsen.

3.4.4 Fagmiljøets forsknings- og utviklingsarbeid

§ 7-3 (4) Fagmiljøet skal drive aktiv forskning, faglig- og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid. For de ulike syklusene gjelder i tillegg:

- a) For første syklus skal fagmiljøet ha dokumenterte resultater på et nivå som er tilfredsstillende for studiets innhold og nivå.
- b) For andre syklus skal fagmiljøet ha dokumenterte resultater på høyt nivå.

Vurdering

Deler av fagmiljøet har de siste fem årene publisert vitenskapelige artikler på UHR nivå 2 og 1 i internasjonale vitenskapelige journaler (14 nivå 2 artikler og 12 nivå 1 artikler). Professor og senterleder for Senter for nyskapning er en sentral bidragsyter, så vel som en førsteamanuensis ved samme sted, begge med ansvar for sentrale emner i masteren.

Konklusjon

Ja, fagmiljøet har dokumenterte resultater på forsknings- og utviklingsarbeid.

3.4.5 Praksisveiledere

§ 7-3 (5) For studier med praksis skal fagmiljøet og eksterne praksisveiledere ha hensiktsmessig erfaring fra praksisfeltet.

Vurdering

Programmet tilbyr to praksisforløp; Gründerskolen og et praksisopphold i tredje semester. Begge forløp synes å være dekket godt inn av medarbeidere med relevant næringslivserfaring og gjennom erfaringer innhentet fra søsterstudier. Praksis understøttes av kursaktivitet som foregår parallelt. Høgskolen bør likevel nærmere forklare hvordan denne praksiserfaring settes i spill til støtte for

studiet. Altså hvordan kontakten mellom veiledere, praksisplass og student tenkes gjennomført, og hvordan dette kvalitetssikres løpende i forhold til studiets spesifikke faglige fokus. Særlig bør det være fokus på beskrivelse av samspillet mellom praksis og akademisk refleksjon, slik at know-how kobles tydelig til know-why (jf. Kolb's læringssirkel). Den understøttende kursaktiviteten synes umiddelbart å være et sentralt led i dette.

Konklusjon

Ja, fagmiljøet og eksterne praksisveiledere har hensiktsmessig erfaring fra praksisfeltet.

Høgskolen bør:

- Forklare nærmere hvordan kontakten mellom veiledere, praksisplass og student tenkes gjennomført, og hvordan dette kvalitetssikres løpende i forhold til studiets spesifikke faglige fokus

4 Samlet konklusjon

På bakgrunn av den skriftlige søknaden med tilhørende dokumentasjon, konkluderer den sakkyndig komiteen med følgende:

Komiteen anbefaler ikke akkreditering av studiet Master i innovasjon og ledelse ved Høgskolen på Vestlandet (tidl. Høgskolen i Bergen).

Følgende krav er vurdert som ikke godkjent:

§ 7-1 (1) Følgende krav i lov om universiteter og høyskoler skal vurderes for akkreditering: e) Vitnemål og Diploma Supplement

§ 7-1 (2) Krav i aktuelle forskrifter og rammeplaner fra Kunnskapsdepartementet skal være oppfylt.

§ 7-2 (1) Studiet skal ha et dekkende navn.

§ 7-2 (2) Studiet skal beskrives gjennom krav til læringsutbytte, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Det skal formuleres ett totalt læringsutbytte for hvert studium, definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse.

§ 7-2 (3) Studiets innhold og oppbygning skal samsvare med og være tilpasset læringsutbyttebeskrivelsen slik at læringsutbyttet oppnås.

§ 7-2 (6) Studiet skal ha en tydelig faglig relevans for arbeidsliv og/eller videre studier.

Følgende krav må innfris for å oppnå akkreditering:

Høgskolen må:

- Justere læringsutbyttebeskrivelsene i Diploma Supplement etter kommentarene gitt i denne rapporten.
- Justere sine opptakskrav i tråd med Forskrift om krav til mastergrad § 3 eller endre på studiets innhold og oppbygging til å matche opptakskravene som satt av høgskolen.
- Foreta et navnevalg som til en større grad passer studiets eksisterende oppbygning og struktur, eventuelt vurdere emneporteføljen og pensum så en større grad av emnene kvalifiserer som ledelsesemner.
- Gi et læringsutbytte som faktisk støttes av studiets innhold, oppbygging, arbeids- og undervisningsformer. Beskrive hvordan balansen mellom generalist- og spesialistfag ivaretas, så vel som hvordan de to studieretningene knyttes sammen til en helhet.
- Til en større grad sikre samsvar mellom innhold, oppbygning, arbeids- og undervisningsformer og foreslått læringsutbytte innen enkelte emner.
- Forklare den faglige progresjon i studiet samt den fagprofil studentene skal skape deres første stilling i arbeidslivet på bakgrunn av.
- Sikre en sterkere sammenheng mellom emneporteføljen og studiets navn – innovasjon og ledelse glir ofte i bakgrunnen i forhold til entreprenørskap.
- Redusere ambisjonsnivået i noen av de mindre emnene.

Videre har komiteen gitt følgende råd for videre utvikling:

Høgskolen bør:

- Vurdere om det viktig å etterkomme behovet for kompetanse innen endringsledelse, og således styrke sin faglige profil innen dette på studiet, eller ta et valg på om kunnskap om endringsledelse er et behov mastergradsstudiet i innovasjon og ledelse ikke skal dekke.
- Utvide avtaleporteføljen slik at praksisavtaler også understøtter innovasjon og ledelse.
- Utarbeide en langsiktig plan for hvordan studentene skal sikres relevante praksisplasser.
- Konkretisere tankene om alternative tilbud til praksis som sikrer at studentene oppnår læringsutbyttet.
- Justere noen av ambisjonene i læringsutbyttebeskrivelsen så de matcher hva som er mulig å få til i et toårig masterstudium med et relativt bredt nedslagsfelt, samt med mange små emner som setter begrensinger for faglig dybde og hva som kan læres av kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.

- Bedre operasjonalisere begreper og ambisjoner som praksisbasert læring, internship, «transformational» læring, mentoring, samt hvordan krevende temaer som etikk og CSR skal undervises i praksis for å sikre at læringsmålene oppnås.
- Bedre synliggjøre koblingene mellom høgskolens forskning og faglige utviklingsarbeid mot studiets emneportefølje.
- Sikre avtaler så man oppnår mulighet for å påvirke tilbudet i forhold til studiets nivå, omfang og egenart.
- Sikre selvstendige avtaler med samarbeidspartnere, og disse bør inneholde et klart avtalegrunnlag om tilgang til sentrale infrastrukturelle elementer forbundet med praksis, kvalitetssikring, tekniske virkemidler mm.
- Arbeide på å styrke fagmiljøets profil omkring ledelse- og managementdisipliner.
- Vurdere studiets navn og faglige profil, gitt fagporteføljen som er valgt og fagmiljøets sammensetning.
- Styrke deltakelsen i prosjekter og nettverk som ligger noe nærmere masterens emner og faglige profil.
- Fortsatt ha fokus på å oppgradere sitt forskningssamarbeid nasjonalt og internasjonalt, samt spesifikt sikte mot å skape en styrket sammenheng mellom studiets profil og FoU-aktiviteter.
- Sikre at emnene drives av erfarne medarbeidere, samt at disse har en tilstrekkelig faglig relevant kobling til utdannelsen.
- Forklare nærmere hvordan kontakten mellom veiledere, praksisplass og student tenkes gjennomført, og hvordan dette kvalitetssikres løpende i forhold til studiets spesifikke faglige fokus.

5 Institusjonens kommentar

Tilsvaret på søknad om akkreditering av Mastergradsstudium i innovasjon og ledelse

1. Bakgrunn for akkrediteringssøknaden

Vår søknad er begrenset til en utvidelse av opptaksgrunnlag for en eksisterende godkjent master – Master i Innovasjon og ledelse – samfunnsfaglig retning.

Den omsøkte utvidelsen har allerede 8 års historie ved HiB/HVL. Master i innovasjon og entreprenørskap (IET), Bergensvarianten¹, er driftet ved HVL/Bergen i samarbeid med UiO. Masteren har uteksaminert 49 kandidater. De fleste masteroppgavene er tilgjengelig på DUO². Kort tid etter oppstart søkte HiB om akkreditering for fellesmaster. Den ble gitt i 2011 med mange lovord. Dessverre ønsket ikke UiO å implementere fellesgraden på sin side. Derfor måtte HiB starte arbeidet med å søke mastergraden med full akkreditering (2013). Parallelt søkte vi om en master for studenter med fagbakgrunn fra økonomisk-administrative fag. HiB ønsket å være i innovasjonsfronten langs tre linjer: a) Bygge organisert utdannings- og forskningssamarbeid mellom ingeniører og studenter med ØkAdm-bakgrunn. Tverrfaglige utdanningsløp er høyt verdsatt i samfunnet. Det viser bla. suksessen til master i Industriell økonomi ved NTNU b) Utvikle relevante praksisarenaer tett koblet til behov i samfunns-, arbeids- og næringsliv på Vestlandet. c) Styrke innovasjons- og entreprenørskapsundervisningen og gi en tverrfaglig kobling til fagtradisjonen organisasjon og ledelse. Vår søknad om master i Innovasjon og ledelse – samfunnsfaglig retning (MIL) ble godkjent våren 2014. Denne sommeren går første ferdige kull fra MIL ut med vel 25 ferdige studenter. Vi har allerede erfart at de mange samarbeidsarenaene vi har bygget for fagmøter mellom ingeniør- og ØkAdm-studenter har vært svært fruktbare.

Målt med tilbakemeldinger fra samfunns-, arbeids- og næringsliv, fra studentene i Studiebarometeret 2016 og i søkertall har begge mastergradene vært en suksess. IET hadde en 60% vekst i søkertallet i 2016 med totalt 133 søkere. MIL-masteren i sitt andre år hadde en søkervekst på 30% med totalt 233 søkere³. Teknamagasinet⁴ rangerer IET-masteren på en delt førsteplass i kategorien «Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag».

Fagmiljøet knyttet til mastergradene har stor faglig kapasitet og bredde. Etter NOKUT-godkjenningen av vår MIL-master har vi ønsket å bruke denne som plattform for videre faglig utvikling. Vi har derfor konsultert NOKUT om hvordan vi kan søke om en utvidelse av opptakskravene MIL for å formalisere drift av vår IET-master på egen kjøp med rom for å ta opp ingeniørstudenter i samme master. Høst 2016 hadde ikke NOKUT utarbeidet prosedyrer for justeringer av eksisterende godkjente mastergrader. Vi ble derfor anbefalt å levere en full søknad. I svar 160317 fra NOKUT anbefaler de sakkyndige å ikke gi søknaden akkreditering til tross for at søknaden bygger på en godkjent og operativ mastergrad. Slik vi leser anbefalingene er det i hovedsak to punkt som blir vektlagt: a) Opptaksgrunnlaget i 3.2 og b) balanse mellom de ulike fagområdene som mastergraden tilbyr. Vi vil i dette tilsvaret foreslå justeringer på flere underpunkt i tråd med komiteens anbefalinger. Vi legger til grunn at justeringene gjelder endringer i en allerede godkjent master.

¹ <http://www.hib.no/studietilbud/studieprogram/2016h/inv-ma/>

² <https://www.duo.uio.no/handle/10852/46>

³ <http://www.mn.uio.no/sfe/om/aktuelt/aktuelle-saker/soknadsrekord-til-master-i-innovasjon-og-entrepren.html>

⁴ http://teknamagasinet.no/utdanninger-i-elektrofag-mekaniske-fag-og-maskinfag/?utm_source=portraitdialogue&utm_medium=email&utm_campaign=Medlem_TeknaMagasinet_170330utm_term=Norges_beste_masterprogrammer&token={01771A46-1CC9-E411-80D4-005056A366DE}

Vår sentrale anmodning til NOKUT er at vår master blir likebehandlet med andre mastergrader som har vært i drift over flere år. Vi anmoder om en midlertidig godkjenning av utvidet opptaksgrunnlag med et års frist til å gjøre endringer i graden som NOKUT pålegger oss. I lys av vår søknadshistorie ber vi om et møte for NOKUT trekker sin endelige konklusjon.

2. Våre kommentarer

Av plasshensyn prioriterer vi rapportens MÅ-krav.

1. *Justere læringsutbyttebeskrivelsene i Diploma Supplement etter kommentarene gitt i denne rapporten.*
Vitnemål og DS vil bli oppdatert i tråd med justert studieplanen.

2. *Justere sine opptakskrav i tråd med Forskrift om krav til mastergrad § 3 eller endre på studiets innhold og oppbygging til å matche opptakskravene som satt av høyskolen.*

Dette er et viktig punkt. Vi ber NOKUT vurdere om vårt forslag til om en justert tittel kan sikre at opptakskravene er i tråd med forskriften. Det sentrale punkt er at ingeniørkompetansen blir verdsatt som opptakskrav:

Ny tittel: Vi endrer masterens *tittel* til Master i innovasjon, ledelse og teknologi med undertittel - Flerfaglig studieretning med vekt på teknologi i innovasjon, entreprenørskap, organisasjon og ledelse

En slik endring vil gjøre ingeniørfag relevant for opptakskrav slik at forskriftens § 3 er oppfylt. Vi tar bachelor i realfag ut av opptakskravet. Ingeniørkandidatene har erfaring med innovasjonspraksis og med teknologi. Vi vil samtidig styrke teknologifagene i studiet ved å gjeninnføre to teknologiske valgfag slik eksisterende IET-master og den godkjente fellesmaster er bygget opp. Dette gjør vi ved at studentene i førstesemester velger *enten* MOØ212 Markedsføring *eller* MOØ211 Økonomi og finans I. Dette ivaretar også de sakkyndige sin kommentar om at masteren har for mange småemner som svekker muligheten for faglig dybde (s.9). I Studieplanen har vi også styrket teknologidimensjonen i masterens kjernefag – Innovasjon, entreprenørskap, organisasjon og ledelse.

Reformuleringen av tittel og undertittel er tett koblet til akkrediteringen av Masterstudium i innovasjon og entreprenørskap, en realfaglig master i teknologiledelse i 2011: En «flerfaglig master med teknologifag, innovasjons- og entreprenørskapsfag.

3. *Foreta et navnevalg som til en større grad passer studiets eksisterende oppbygning og struktur, eventuelt vurdere emneporteføljen og pensum så en større grad av emnene kvalifiserer som ledelsesemner.*

Se over. Vi endrer navn for MOØ222 til Teknologi- og endringsledelse og MOØ218 til Endrings- og prosjektledelse. Dette ivaretar komiteens etterlysning av flere ledelsesemner med vekt på endringsledelse. MOØ229 vil også bli justert med større vekt på endringsledelse. Vi justerer også læringsutbytte i MOØ214 Produksjonsledelse.

4. *Gi et læringsutbytte som faktisk støttes av studiets innhold, oppbygging, arbeids- og undervisningsformer. Beskrive hvordan balansen mellom generalist- og spesialistfag ivaretas, så vel som hvordan de to studieretningene knyttes sammen til en helhet.*

Dette er et svært generelt krav som er vanskelig å svare utfyllende på med sidebegrensingen vi er pålagt.

- a. Vi har justert læringsutbytte for masterstudiet for å bedre balanse mellom de fire faglige hovedsøylene: Innovasjon, entreprenørskap, ledelse og organisasjon.
- b. Vi merker oss at komiteen mener entreprenørskap har fått en mer fremtredende plass i studiets oppbygging enn tittelen gir dekning for. Dette vil vi justere med å omarbeide emnebeskrivelsen for praksisfagene i Bergen (MOØ225 og MOØ226) slik at de gir likestilt praksiserfaring for innovasjon, entreprenørskap, ledelse og organisasjon. Disse fagene er allerede godkjent i MIL-masteren. MOØ220 og MOØ221 tilhører Grunderskolen i Houston og er godkjent via UiO.

- c. Fagkomiteens kommentar viser at vår operasjonalisering av generalist- og spesialistfag bør bli bedre. Vi er enig i denne kommentaren. Begrepene er ikke benyttet i studieplanen.

5. *Til en større grad sikre samsvar mellom innhold, oppbygning, arbeids- og undervisningsformer og foreslått læringsutbytte innen enkelte emner.*

Vi er mottakelig for gode anbefalinger her, men vil bemerke at denne balansen har vært godkjent i to ulike NOKUT-runder, MIL i 2014 og delvis også i fellesmasteren i 2011. i den justerte studieplanen er emnebeskrivelsene oppdatert for flere emner.

6. *Forklare den faglige progresjon i studiet samt den fagprofil studentene skal skape deres første stilling i arbeidslivet på bakgrunn av.*

Den faglige progresjon er at de to faglige hovedstolpene – innovasjon/entreprenørskap og organisasjon/ledelse - blir introdusert i 1. semester sammen med støttefagene finans og markedsføring. I den justerte studieplanen inngår ingeniørfag som teknologisk fordypning for studentene på den realfaglige studieretningen. 2. semester starter med forberedelseskurs for praksisutplassering som blir gjennomført over 10 uker, primært Houston Texas. 3. semester gir forberedelse til masteroppgaveskrivingen med metodekurs, et nytt emne for fordypning og videre innføring i Organisasjon og ledelse. MOØ224 vektlegger entreprenørskap. I lys av komiteens merknader vil vi justere dette kurset til «Studententreprenørskap, *innovasjonskompetanse* og utvikling av forretningsideer».

7. *Sikre en sterkere sammenheng mellom emneporteføljen og studiets navn – innovasjon og ledelse glir ofte i bakgrunnen i forhold til entreprenørskap.*

Dette er en kommentar vi er enige i. Vi mener dette er ivare tatt med justeringene som er skissert over.

8. *Redusere ambisjonsnivået i noen av de mindre emnene.*

Dette er ivare tatt i forslagene som er skissert under punkt 2

3. Bør – punktene

Vi takker for gode BØR-kommentarer og noen av disse er implementert gjennom den justerte studieplanen.

4. Vedlegg:

Justert studieplan for Master i innovasjon og ledelse. Overordnet læringsutbytte for studiet er

justert.

Emnebeskrivelsen er oppdatert for følgende emner:

MOØ214 Produksjonsledelse

MOØ218 Endrings- og prosjektledelse

MOØ222 Teknologi- og endringsledelse

MOØ224 Studententreprenørskap, innovasjonskompetanse og utvikling av forretningsideer

MOØ225 Entreprenørskapsteori i en regional sammenheng

MOØ226 Oppstartsbedrifter i praksis: Entreprenørskap (regionalt)

MOØ229 Organisasjon og ledelse II

6 Tilleggsvurdering

6.1 Vurdering av søkerinstitusjonens kommentar

§ 7-1 (1) Følgende krav i lov om universiteter og høyskoler skal vurderes for akkreditering: e) Vitnemål og Diploma Supplement

Høgskolen må:

- *Justere læringsutbyttebeskrivelsene i Diploma Supplement etter kommentarene gitt i denne rapporten.*

Vurdering

Høgskolen har oppdatert læringsutbyttebeskrivelsene og bemerker at Vitnemål og Diploma Supplement vil bli oppdatert i tråd med dette.

Konklusjon

Ja, høgskolens redegjørelse er tilfredsstillende.

§ 7-1 (2) Krav i aktuelle forskrifter og rammeplaner fra Kunnskapsdepartementet skal være oppfylt.

Høgskolen må:

- *Justere sine opptakskrav i tråd med Forskrift om krav til mastergrad § 3 eller endre på studiets innhold og oppbygging til å matche opptakskravene som satt av høgskolen.*

Vurdering

Vår kommentar i forrige rapport gikk på at Forskriften postulerer i § 3 at det innenfor utdanningsløpene det søkes på bakgrunn av må det inngå fordypning i fag, emne eller emnegruppe av minimum 80 studiepoengs omfang innenfor fagområdet for mastergraden, det vil i dette tilfelle nå si innovasjons-, ledelses- og teknologifag. De justerte opptakskravene speiler for såvidt utdanningens brede profil og oppfyller, med litt tolkningsmon, isolert sett dette kravet.

Konklusjon

Ja, høgskolens redegjørelse er tilfredsstillende.

§ 7-2 (1) Studiet skal ha et dekkende navn.

Høgskolen må:

- *Foreta et navnevalg som til en større grad passer studiets eksisterende oppbygning og struktur, eventuelt vurdere emneporteføljen og pensum så en større grad av emnene kvalifiserer som ledelsesemner.*

Vurdering

Høgskolen har endret studiets navn til «Master i innovasjon, ledelse og teknologi» med undertittel «Flerfaglig studieretning med vekt på teknologi i innovasjon, entreprenørskap, organisasjon og ledelse». Dette styrker realfagenes innhold i utdannelsen, men skaper ikke noe bedre sammenheng mellom de to spesialiseringer eller den faglige profil for studiet i sin helhet. Høgskolens navneendring anses nå imidlertid mer i tråd med innholdet i utdannelsen. Undertittelen indikerer at teknologi skal være et gjennomgående element, men ser man på den samfunnsvitenskapelige spesialisering så inngår teknologi kun i faget MOØ222 og i valgfag. Dermed må man anta at teknologi er et bærende element i andre fag, men fra vår gjennomgang mener vi at teknologi kun dukker opp i begrenset omfang i kursbeskrivelser. Disse beskrivelsene gir inntrykk av å være mer generiske og er kun i begrenset omfang koblet til teknologi. Et annet eksempel er opp-prioriteringen av endringsledelse noe som gir mening etter studiets ambisjoner. Dette operasjonaliseres ved at allerede små fag som teknologiledelse har fått utvidet innhold og nå har blitt omdøpt til teknologi- og endringsledelse, og prosjektledelse har blitt omdøpt til endrings- og prosjektledelse. Komiteen sitter derfor tilbake med en beskrivelse av hva vi oppfatter som bred utdanning hvor det er vanskelig faglig å forstå hvor fordypningen skal skje og hvordan fag henger sammen.

Konklusjon

Nei, høgskolens redegjørelse er ikke tilfredsstillende.

- Høgskolen må foreta et navnevalg som matcher eksisterende oppbygning eller struktur, eventuelt vurdere om emneporteføljen skal bygges om.

§ 7-2 (2) Studiet skal beskrives gjennom krav til læringsutbytte, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Det skal formuleres ett totalt læringsutbytte for hvert studium, definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse.

Høgskolen må:

- *Gi et læringsutbytte som faktisk støttes av studiets innhold, oppbygging, arbeids- og undervisningsformer. Beskrive hvordan balansen mellom generalist- og spesialistfag ivaretas, så vel som hvordan de to studieretningene knyttes sammen til en helhet.*

Vurdering

Læringsutbyttebeskrivelsene er nå revidert så det bedre støtter studiets innhold, oppbygning, arbeids- og undervisningsformer. Der er derfor overordnet en bedre sammenheng mellom studiets innhold og studiets målsetninger, men allikevel er det ikke lett å se hvordan ambisjonene for læringsutbyttet videreføres inn i emnebeskrivelsene og undervisningsformene. Det er blant annet vanskelig for komiteen å forstå hvordan utdannelsens brede nedslagsfelt gjør det mulig for studentene å tilegne seg avanserte kunnskaper innenfor innovasjon og entreprenørskap, organisasjon og ledelse med særlig vekt på teknologi, samt ha spesielt god innsikt i organisering og endringsledelse. Forfølger vi organisasjonsfagene gitt denne beskrivelsen, herunder endringsledelse, skal de avanserte kunnskapene og den gode innsikten dekkes av tre fag: teknologi- og endringsledelse på 7,5 stp, endrings- og prosjektledelse på 5 stp, og organisasjon og ledelse II på 7,5 stp. Det mener vi er en for krevende ambisjon og vi kan derfor ikke se at det spesifiserte læringsutbyttet lar seg gjennomføre.

Vi sitter også igjen med inntrykket at det er to individuelle spesialiseringer som tilbys studentene (dog med noen fellesfag), og at samspillet mellom generalist- og spesialisistfag ikke er godt nok gjennomtenkt. Et eksempel er vektingen mellom start-up og etablerte bedrifter. Her skriver høgskolen at de har omarbeidet emnebeskrivelsen for praksisfagene (MOØ225 og MOØ226). Emne MOØ225 er stadig svært start-up orientert blant annet uttrykt i «skills-» beskrivelsen. Entreprenørskap som begrep er ikke nevnt i studieplanen, hvilket kan virke underlig gitt det reviderte navnet.

Konklusjon

Nei, høgskolens redegjørelse er ikke tilfredsstillende.

- Høgskolen må beskrive læringsutbytte som faktisk støttes av studiets innhold, oppbygging, arbeids- og undervisningsformer. Beskrive hvordan balansen mellom generalist- og spesialistfag ivaretas, så vel som hvordan de to studieretningene knyttes sammen til en helhet.

§ 7-2 (3) Studiets innhold og oppbygning skal samsvare med og være tilpasset læringsutbyttebeskrivelsen slik at læringsutbyttet oppnås.

Høgskolen må:

- *Til en større grad sikre samsvar mellom innhold, oppbygning, arbeids- og undervisningsformer og foreslått læringsutbytte innen enkelte emner.*
- *Forklare den faglige progresjon i studiet samt den fagprofil studentene skal skape deres første stilling i arbeidslivet på bakgrunn av.*
- *Sikre en sterkere sammenheng mellom emneporteføljen og studiets navn – innovasjon og ledelse glir ofte i bakgrunnen i forhold til entreprenørskap.*
- *Redusere ambisjonsnivået i noen av de mindre emnene, ref. kommentarene gitt over.*

Vurdering

Til punkt 1) ser vi ikke at komiteens kommentarer er adressert, men Høgskolen bemerker at de tidligere ikke har mottatt kritikk fra NOKUT på dette punktet. Det har dog skjedd en revisjon av kursbeskrivelser, men vår kommentar om dårlig samsvar står fortsatt.

Til punkt 2) har høgskolen svart på dette med en generell forklaring av studiets oppbygning, men vi får ikke vite noe mer om den faglige progresjon og logikken bak den foreslåtte modell.

Punkt 3) og 4) er diskutert ovenfor.

Konklusjon

Nei, høgskolens redegjørelse er ikke tilfredsstillende.

Høgskolen må:

- *Til en større grad sikre samsvar mellom innhold, oppbygning, arbeids- og undervisningsformer og foreslått læringsutbytte innen enkelte emner.*
- *Forklare den faglige progresjon i studiet samt den fagprofil studentene skal skape deres første stilling i arbeidslivet på bakgrunn av.*
- *Sikre en sterkere sammenheng mellom emneporteføljen og studiets navn – innovasjon og ledelse glir ofte i bakgrunnen i forhold til entreprenørskap*

§ 7-2 (6) Studiet skal ha en tydelig faglig relevans for arbeidsliv og/eller videre studier.

Høgskolen må:

- *Forklare den faglige progresjon i studiet samt den fagprofil studentene skal gå inn i arbeidslivet på bakgrunn av*

Vurdering

Høgskolen har gjort rede for den kronologiske progresjonen i studiet, men ikke vist tydelig hvordan dette gir en relevant fagprofil for kandidatene innfor arbeidslivet

Konklusjon

Nei, høgskolens redegjørelse er ikke tilfredsstillende.

- Høgskolen må forklare den faglige progresjon i studiet samt den fagprofil studentene skal gå inn i arbeidslivet på bakgrunn av

6.2 Samlet konklusjon

På bakgrunn av den skriftlige søknaden med tilhørende dokumentasjon, supplerende informasjon og søkerinstitusjonens kommentar konkluderer den sakkyndig komiteen med følgende:

Komiteen anbefaler ikke akkreditering av mastergradsstudium i innovasjon, ledelse og teknologi – flerfaglig studieretning med vekt på teknologi i innovasjon, entreprenørskap, organisasjon og ledelse ved Høgskulen på Vestlandet.

7 Vedtak

NOKUT vurderer at vilkårene i studietilsynsforskriften ikke er oppfylt.

Vi avslår derfor søknaden om akkreditering av mastergradsstudium i innovasjon og ledelse, 120 studiepoeng, ved Høgskulen på Vestlandet.

8 Dokumentasjon

Høgskolen i Bergen - søknad om akkreditering av mastergradsstudium i innovasjon og ledelse (120 studiepoeng), NOKUTs saksnr. 16/01029-1

Oversendelse av filer til søknad om akkreditering av mastergradsstudium i innovasjon og ledelse ved Høgskolen i Bergen, NOKUTs saksnr. 16/01029-3

Ettersendelse av styrevedtak - Høgskolen i Bergen - Akkreditering av mastergradsstudium i innovasjon og ledelse, NOKUTs saksnr. 16/01029-4

Tilsvaret på utkast til rapport - akkreditering av mastergradsstudium i innovasjon og ledelse ved Høgskulen på Vestlandet, NOKUTs saksnr. 16/01029-12

9 Presentasjon av den sakkyndige komiteen

- **Professor Tom Karp, Høgskolen Kristiania**

Tom Karp er professor i ledelse ved Høgskolen Kristiania og professor II ved Handelshøgskolen ved Nord universitet. Han har en doktorgrad i endringsledelse fra 2005, og er fra tidligere sivilingeniør og bedriftsøkonom. Han har vært toppleder i næringslivet, og har startet og ledet konsultantselskaper. Karp har i tillegg jobbet mye med mental trening, mestring, prestasjoner og utvikling, innen toppidrett og i forsvaret. Hans forskning dreier seg rundt ledelse, endringsledelse og lederutvikling, og han har undervist og veiledet på alle nivåer.

- **Professor Brian Vejrum Wæhrens, Aalborg universitet**

Brian Vejrum Wæhrens er professor ved Center for Industriel Produktion ved Aalborg universitet. Han har en doktorgrad i mechanical engineering fra AaU med avhandlingen "In Pursuit of Organisational Renewal: Learning and Knowledge in the Service of Organisations" (2005). Fra før var han MSc i international business. Han ble 2008 ansatt som lektor ved sitt nåværende institutt, senere som professor. Wæhrens' forskning dreier seg først og fremst rundt organisering, strategi og innovasjon i internasjonale virksomheter. Han har undervist og veiledet på alle nivå, og er medlem av Akademiet for Tekniske Videnskaber og Erhvervsforskerudvalget (EFU) i Innovationsfonden